

POSTANOWIENIE

Dnia 31 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska

w sprawie z powództwa T. L. przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w P. , Prokuratorowi Rejonowemu w P., Prokuratorowi Rejonowemu w P., P. P., S. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 marca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 16 czerwca 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2 zasądza od powoda na rzecz pozwanych P. P. i S. S. kwoty po 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym;

3) zasądza od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5 400 (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda T. L. od wyroku z dnia 18 grudnia 2018 r. Sądu Okręgowego w P., w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa Sądu Rejonowego w P., Prokuratora Rejonowego w P., Prokuratora Rejonowego w P., P. i S. S., o zapłatę.

Powód wniósł skargę kasacyjną, w której zaskarżył wyrok Sądu II instancji w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący wskazał na nieważność postępowania oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie SN z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl.). Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (por. postanowienie SN z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, niepubl.).

Tymczasem w analizowanej skardze kasacyjnej wskazano jedynie, że – zdaniem skarżącego – Sąd Apelacyjny nieprawidłowo zastosował art. 415 k.c. Jest to zwykła polemika z dokonaną przez Sąd II instancji oceną prawną ustalonego stanu faktycznego, a nie argumentacja wystarczająca dla wykazania, że nastąpiło kwalifikowane naruszenie prawa przez sąd. Dodatkowo trzeba podkreślić, że argumentacja w skardze w dużym stopniu opiera się na niedopuszczalnym – na etapie postępowania kasacyjnego – kwestionowaniu ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Apelacyjny. Z tych względów brak jest podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania. Zdaniem skarżącego przyczyną nieważności postępowania przed Sądem I instancji miała być odmowa ustanowienia przez ten sąd pełnomocnika z urzędu, o którego powód wnosił, co miało skutkować pozbawieniem go możliwości obrony swoich praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Jednakże należy podkreślić, że wskazana jako przyczyna kasacyjna nieważność postępowania powinna dotyczyć wadliwości postępowania przed sądem II instancji, a nie sądem I instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2020 r., I CSK 32/20). Skarżący zarzucił również Sądowi Apelacyjnemu, że ten z własnej inicjatywy nie ustanowił mu pełnomocnika z urzędu. Wskazać tu należy, że powód przed Sądem II instancji takiego wniosku nie złożył (samodzielnie wniósł apelację), a ustanowienie pełnomocnika z urzędu z inicjatywy sądu jest prawnie niedopuszczalne.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

O kosztach postępowania kasacyjnego zasądzonych na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, orzeczono na podstawie art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 2180).